

CSIKI LAPOK

<p>Feloldás kiadó: Osv. VÁKÁR LAJOSNÉ</p>	<p>Előfizetési ár: Egész évre Pengő 6.— Félévre " 3.— Külföldre egy évre 12 Pengő Megjelenik minden vasárnap</p>	<p>Nyitóléti költemények díja soronként 1 Pengő Készítők nem adnak vissza Hirdetési díjak a legelőbbban számítatnak. Kiadóhivatal: Csikszereci, Apaffy Mihály-utca 56 sz.</p>	<p>Feloldás, szerkesztő RÉSZEZH GYÓZÓ</p>
-----------------------------------------------	----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------	-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------	-----------------------------------------------

Az első március 15-ének ünnepi műsora.

Március 15. a magyar szabadság napja. Egészen érthető, ha a visszatérés utáni első szabadság-napjának megünneplésére akkora lelkesedéssel készül ennek a 22 éves börtönéből felszabadult osiki földnek minden lakója.

Csikszereci város példát akar mutatni ebben a hazafias munkában. Ezért a visszatérés utáni első március 15-ének megrendezését a hivatalos város vette kezébe és Szász Gerő polgármester városunk egész társadalmának nevében rendezte a legnagyobb magyar ünnepünknek.

Az ünnepség keretét a Csikszereci Dal- és Zeneegyesület adja, amely erre az alkalomra bevonta a helybeli róm. kath. főgimnázium és polgári leányiskola ifjúságát, városunk eddigi legimpozánsebb, művészi értékében figyelmet érdemlő hazafias ünnepét készíti elő.

Csikszereci város március 15-ének ünnepi műsora két részből áll.

Március 15-én délelőtt fél 12 órakor az Országzászló előtt városunk egész magyar társadalmát adózik a szabadság mindenél szentebb gondolatának. Ide felvonulnak városunk összes iskolái, egyesületei és a nagyközönség. Az ünnepi műsora: Székely himnusz; Talpra magyar; Híszkegy; ünnepi beszéd; himnusz. Ennek végeztével elvonulás az Országzászló előtt.

Műsoros ünnepi est a Vigadóban.

A nap ünnepségeit este fél 9 órai kezdettel a Vigadó nagytermében rendezendő ünnepi magyar est zárja be. Ennek a művészi értékű estnek műsora:

1. Erkel Ferenc: Hunyadi László operájának megnyitója: Dal- és Zeneegyesület zenekara. Vezetnyel Sarkadi Elek karnagy.
2. Ünnepi beszéd: Dr. Csipak Lajos.
3. Pótlás, táncok: a polgári leányiskola és gimnázium ifjúságából összeállított párok. Zene: Kodály Hári János operájának intermezója: Dal- és Zeneegyesület zenekara.
4. Szavai: P. Szűcs Dénes.
5. Kodály: Lengyel László játék, gyermekkar énekli a polgári iskola és gimnázium egyesített énekkara.
6. Bárdoss Lajos: Katona nóták, Dal- és Zeneegyesület vegyeskara és gimnázium énekkara.
7. Zárószámok: Kodály: A magyarokhoz című kánon, éneklik a 220 tagból álló egyesített énekkarok.

Liszt: Magyar ünnepi dal, énekkarok, zenekari kísérettel.

Erkel: Himnusz, énekkar, zenekari kísérettel.

A fenti művészi értékű műsor beszél maga helyett egy kis városnak a kulturális fejlettségéről. Még csak annyit említenek meg, hogy Csikszereci város magyar társadalmának első hazafias ünnepét a magyar közönségi gondolatnak szánja, amikor ennek a napnak minden jóvedelmét felajánlja az árviz sújtotta magyar testvéreink megsegítésére.

— Csiki székegy songoraművés nagy sikere Berlinben. A nemzetközi oserhangversenyek keretében a német-magyar társaság rendezésében dírtól Csiky József magyar songoraművész eddigi rendkívül nagyszerű hangversenyt a berlini énekkadémiá nagytermében. A közönség sorában megjelent a német-magyar társaság elnöke, valamint igen sok művészeti és társadalmi előkelőség. A berlini magyarok nagyon nagy számban vettek részt a hangversenyen. A magyar követség tagjainak élén megjelent Sztójay Döme követ is. Csiky József műsorán Brahms, Bach és Beethoven, valamint Bartók, Kodály és Dohnányi művei szerepeltek. Az egyes műsorok után, valamint a hangverseny végén a közönség hosszasan ünnepelte a fiatal songoraművészt. A német lapok a legnagyobb díszeset hangján emlékeznek meg a hangversenyről a különbözően hímelik a magyar songoraművés tehaitai készségét és temperamentumos játékát.

— A csikszereci róm. kat. főgimnázium ünnepélye március 15-én. A hosszú rabság után az első március 15-ének ünnepségeit a főgimnázium tanári karának és ifjuságának műsoros ünnepélye nyitja meg az Őnképrőkr rendezésében, délelőtt 10 órakor, a tornacsarnokban. Az ünnepély műsora a következő: 1. Szózat, énekli az ifjúság vegyeskara. 2. Nemzeti dal, szavaija Bedross Pál VI. oszt. tanuló. 3. Hubay: Csárdajelenet, hegedű szóló, előadja Dima József I. oszt. tanuló, szongorán kíséri Fencze Ferenc II. o. tan. 4. Ünnepi beszéd, mondja Botár Levente VIII. o. t., az Őnképrőkör elnöke. 5. Bárdoss: Katona nóták, énekli a vegyeskar. 6. Erdély föltámadt, szavaija Balássy Béla VIII. o. t. 7. Monart: Menüest, játssza a zenekar. 8. Himnusz, énekli a vegyeskar.

Segítsünk az árviz magyar áldozatait!

Mult számunkban közöltük Dr. Abraham József, Csikvármegye alispánjának felhívását, amelyben odakosrasra hívja magyar társadalmunkat az árviz által sújtott testvéreink megsegítésére.

Tudjuk, hogy ez a felhívás nem marad eredmény nélkül. Mi az elmúlt 22 esztendő román megszállás alatt megtanultuk az egymáson való segítés parancsát. Köszönünk nem szabad senki elhagyatottak érezze magát. Aki bajba jutott, annak éreznie kell a nemzeti közösség egymásért élő áldozatkészségét.

Végeredményben egy nemzet élete van feltéve arra, hogy mennyire tudunk egyek lenni. Egyek az örömben vagy megpróbáltatásokban egyaránt. Egy nemzet, amelynek tagjait összefogja ez a közösségi érzés, örököletű. Jól jегyesszük meg: mi magyarok olyan egyedül vagyunk, hogy a magunk összefogásán, testvéri érzésén és a magunk erején kívüli a világon senkire sem támaszkodhatunk.

Kapaszkodjunk meg ebben a nagy és egyetlen lehetőségben, a magunk összetartó erejében. A baj ma rajtam, holnap másokon. Most az anyaország különböző vidékein pusztított végig az ár. Egy emberként melléjük kell állania az egész nemzetnek. Ebből a közösségi munkaszolgálatból pillanatok alatt újjá kell születnie azoknak a vályogházaknak, amelyeket elsodort az ár. Ha becsültesen érezzük a kötelelőségünket, akkor azt is látni kell, hogy az új magyar élet parancsol és a mi áldozatunkból már a vályognál különb hajlékok kell szülessenek testvéreink feje fölé.

A megsegítés érzése vármegyénk minden magyarjában ott él. Ennek felmei példáját mutatták városunk frontarcosai és polgári ifjúsága, amikor hushagyókédi mulatságuknak 500 pengő tiszta jóvedelmét első percben, mindenféle kényszer nélkül, tisztán a testvéri érzés szavára hallgatva, felajánlották az árvizkarosultak megsegítésére.

Büszkék lehetünk arra, hogy az első segélykérő hangok milyen mélyen megfogták a lelkeket. Városunk működvelő társulata huavét másodnapjára készülődik. A Vigadóban megtartandó kabaré est jóvedelmét kívánja a testvéri megsegítésre áldozni.

A vármegyei szervező munka mindenhová és mindenkihez eljut. Kérni fogja valamennyiunktől a maga áldozatát. Mindenki annyit adjon, amennyit magyar lelke és öntudata diktál. Ne gondoljon semmi egyébbe, mint a magyar kötelelőség belső hangjára. Sokan szenvednek az árviz szörnyű pusztítás nyomán. Es ezek a szenvedők mind magyarok.

Hozzuk haza a tanítóképzőt.

A csiksomlyói tanítóképződe egész valójában osiki katolikus intézmény. Ugy ide tartozik, mint a somlyói Mária. Innen nőtt ki a csiki talajból. Máshová áttűtetve nem fogamzik meg. Egy darab ideig kinlódik, végül is elszárad.

Évekkel ezelőtt, amikor a román hatóságok parancsoló szavára el kellett innen vinni a tanítóképzőnket, mindenki jól érekte, hogy halálos csapást mértek reánk. Akkor nem tehetünk másként. Vérsz szívvel bele kellett nyugodni abba a „lepitésbe”, amelyet reánk mért a híres Anghelcsu-féle szellem. De éreztük jól, hogy a tanítóképzés Csikból kiemelt Csik végvárának megkezdődött a haldoklása.

Nemult ez is. Az idők jóra fordultak. Az első, legsürgősebb tennivalók kösé tartosik, hogy a csiksomlyói tanítóképzőt haza kell hozzuk. Ebben a gondolatban egyesülnie kell minden osiki akarásnak. Egy pillanatig sem szabad tétlenkedni. Gyorsan cselekedni kell. Akármi történjen, az új iskolaév kezdetére nyissuk meg itthon az új tanítóképzőnket.

Ne várjunk semmiféle jóakaratra. A székely nép ideálisan kalákázó nép. Határozzunk. Fogjuk kalákába a magunk erejét. A gyors cselekvésből csodák születhetnek. Kezdjünk munkához. Ne ijedjünk meg a szegénységünk-től. A közös ideálért összefogó öntudatoságban emberfeletti erő van. Csak bismi kell abban: A székely kaláka ősi rendszerében ilyen teremto erők szunynadnak. Nyuljunk hozzá szorgosan és Isten után megvalósítható gyorsan a tanítóképzőnknék új hajlékba való hasahozatala.

Mert a hazaérkező egyetlen katolikus tanítóképzőnknék új modern épületről, felszerelésről kell gondoskodni. Láttuk az elmúlt 22 év alatt, hogy mit jelent a tanító a nemzet életében. Nos, a tanítóképzés áldozatot követel. Ettől a nemzedéktől különösen nagyot. S nekünk hoznunk kell, lelkünk egész átérésével adnunk kell áldozatunkat az új magyar élet legbiztosabb alapjaiért: a képzett, gondosan nevelt tanítóért.

Ezért indítjuk el a népszerősítését annak a felvetett gondolatnak, hogy: sürgősen hozzuk haza és emeljünk hajlékot a csiksomlyói tanítóképzőnek. A gondolatot vegye át minden osiki magyar lélek. Legyen apostola annak itthon és kifelé mindenütt. Ne maradjon ki senki abból a közösségi munkából, amely szólítani fog. Nekünk dolgozni és teremteni kell. A román elnyomás ideje világosan mutatja az elvégsőre váró feladatok irányát. Ez pedig: együttesen, egymást kézen fogva, a magunk szegénységét összeéve — előre!

Barátkozunk tehát gyorsan az elindított tervvel. A csiksomlyói tanítóképződet fel kell építeni. Ennek az épületnek az utolsó alapkövető, fővénytől, mésztől, téglájától fel egészen a szarvasat befejező ünnepi bokrotájáig a magunk nagy tettekre képes áldozatából kell megszületnie.

Ezért kalákába hívjuk az összes székely vármegyéken túl az egész nemzetet.

— Távolasgi kimutatás. Csikmegye összes közösségeinek egymástól való távolasgi kilométerekben. Összeállította a m. kir. államépítészeti hivatal. Kaplato VÁ. A. Kényvnyomdájában, Csikszereciában.

2. Jézust keresik.

Jézus az Olajfák hegyén elkészült szenvedésére. Beleegyezett mennyei Atyja szent akaratába. Egy nagy bátorította és megértette őt. Majd Judás előment tanítványával. Az áruló csók elcsaltán. Azután Jézus a csapattól megkérdezte: „Kit kerestek?” Ő felelt: „A názáreti Jézust”. Jézus válaszolt: „Én vagyok”. Erre meghátráltak és földre estek. Ismét kérdezte: „Kit kerestek?” Azok újlag felelték: „A názáreti Jézust”. Jézus pedig így szólt: „Mondottam nektek, hogy én vagyok; ha tehát engem kerestek, hagyjátok ezeket elmenni”. Jézus aztán megengedte, hogy megfogják és megkötözzék. Jézust halálra keresik. Keresik, mert fűti őket a gyűlölet vad, vak és féktelen dühe.

Harminchárom évvel előbb is keresték Jézust. Asonban milyen más volt az! Jézus születése után napkeletről bölcsek jöttek Jeruzsálembe és kérdezték: „Hol van a szédék királya, aki nemrég született? Mert látunk csillagot napkeleten”. Vajon miért keresték? Talán azért, hogy elrabolják, megöljék? Őa nem! Őa nem Heródes lelkülettel keresik, nem kétségbeeskednek, kerekben megmondják céljukat. „Ejöttünk, hogy őt imádjuk”. A szeretet melege hevít szívüket, azért vállalkoztak a hosszú, nehéz, fáradságos útra. Ajándékot is visznek magukkal, hogy az újjászületett királynak átadják: aranyt, tömjént és mirrhát. Meg is találták Őt és imádták.

Aki keres, az talál. Jézust, aki keresi, feltalálja. Manapság is keresik Jézust, azonban nem egyforma módokkal. Egyik halálra, a másik életre keresi. Egyik posztulát módjára, másik bölcsek példájára. Megmondotta Isten, már az évszázadokban: Isten kézzel ne közeljétek hozzám. Azért mindvégig visz keszében valamit. Némelyek billancset, hogy megkötözzék, mások ajándékot, hogy megörvendtesseék Őt. Ugy is van. Sokan megölik Jézus keszt, mert nem akarják, hogy őket vessesse, mások a szívüket ajánlják — adják oda, hogy holdogtassa. Azért válik Jézus egyiknek halálára, másoknak életére. Ugy, amily lélekkel keresik.

P. Ráthy Apollinárisz.

Március 9-én alakul meg az Erdélyi Párt oszkszeredai tagozata.

Városunkban az Erdélyi Párt szervezési munkálatai annyira előrehaladtak, hála a sok lelkes polgár közreműködésének, hogy a tagozat végleges megalakítására sor kerülhetett. Az alakuló értekezletet a város ideiglenes elnöksége március 9-én, vasárnap délelőtt 11 órakor tartja meg a Vigadó színháztermében. Az értekezleten megjelenhetik minden bresztletes magyar ember, aki az Erdélyi Pártnak tagja. A tagsági igazolványok kikészítése folyamatban van és az szombatig befeljesedik. Kéri az elnökség a tagokat, hogy tagsági igazolványaikat hozzák magukkal, mert a m. kir. rendőrség közegeinek jogában áll efelől igazoltatni a megjeleneteket.

Az értekezleten a központ részéről valószínűleg gróf Teleki Béla képviselő fog résztvenni. Az értekezlet tárgysorozata a következő:

1. Elnöki megnyitót mond Dr. Daradics Félix, a párt ideiglenes városi tagozati elnöke.
2. A központi kiküldött beszéde.
3. A tisztikar megválasztása.
4. Dr. Kovács Károly ideiglenes vm. szervező főtitkár jelentése.
5. A megválasztott elnök székfoglaló beszéde.
6. A várm. ideiglenes elnök, Dr. Kolumbán József záróbeszéde.

Az Erdélyi Párt, amely nyíltan vallja magát kormánytámogató pártnak, elvárja, hogy olyan imponáló mértékben jelenik meg városunk lakossága az értekezleten, mely méltó lesz a régi Magyar Párt hasonló megmondásaihoz. Akkor is példaadó fegyvellemmel, politikai iskolásottsággal állott a székely lakosság vezetői mellé és igen-igen nagy része volt abban, hogy a dicsőséges felszabadulás megtörténhetett. Legyen ott hát minden igaz magyar ember az értekezleten, hogy korábbi magatartásához következetes és bü legyen és ezzel megalapozza gazdasági, szociális és kulturális téren további szebb jövőt.

A szervezési munkálatok a közegekben is befejeződtek. Legutóbb Várdotfalvára, Csomortánba, Csobotfalvára látogattak el szervező férfaink: Dr. Kolumbán József, Dr. Kovács Károly, Dr. Csipak Lajos, Dr. Máthé László és mindenütt kitörő lelkesedéssel fogadták őket. A székely lakosság népi ösztöne megérzi, hogy melyik párt küzd és harcol ösintén életérdekéért. Esért csatlakozik olyan egyhangu lelkesedéssel vezetői felhívásához. Meglepe, hogy csak egy-két ember akad a falvakban, akik nem léptek be az Erdélyi Pártba. Ezzel termé-

szetesen azt érik el, hogy kizárják magukat azokból az előnyökből, melyeket az Erdélyi Párt a székely lakosság részére holtbizonyosan el fog érni.

Várdotfalván elnök lett Burján F. renc. titkár Ferencz Imre ifj. Csomortánon elnök Bakó József, titkár Antal Elek. Csobotfalván elnök Csizsér József, titkár Burján János.

Ismét hangsúlyozzuk, hogy a pártba kőszalkalmazottak is beléphetnek, ezt semmiféle kormányrendelet nem akadályozza meg. Az értekezleteken is résztvehetnek, épen csak fel nem szólhatnak, tisztséget nem vállalhatnak.

Osikmege községeinek és családjainak története.

Budapest, március hó.

A Csiiki Lapokban a múlt év őszén közzöltük, hogy elkészült Endes Miklós dr. ny. m. kir. közlőgátsági bírónak, a kiváló történetirónak harmadik kötete, melynek címe: *Csikmege községeinek és családjainak története*.

A szerző olyan előkény volt, hogy a hatalmas kézirat-tömeget leküldötte Csikba, ahol Antal Aron főgimn. tanár, Nagy Jenő dr. ügyvéd, Szőke Mihály ny. földmivelésiskolai igazgató és Csiby Andor dr. gyeftyószerintmiskóti városi tanácsos közérdekből vállalkoztak arra, hogy a kéziratokat elővessék és ésszerveleikkel kiegészítsék.

A munkálatoz annyira előrehaladtak, hogy a szerző elhatározta művének kiadását. Különbösen sarkalja erre az a kedves bírálat, amelyben Lukinich Imre dr. egyetemi tanár, a Magyar Tudományos Akadémia igazgatójánál és rendes tagja Endes művét ajánlotta.

Az a gond, előállítás és fíradhatatlan munka, melyet Endes minden könyvét előkészít, a legnagyobb elismerésre méltó. Csendben dolgozik. Nem vágyik ócsó sikerekre. Nem tartozik a kerdőörtezők közé. Szakály fájáért ösintelenül annyit fáradozott, annyit dolgozott és oly moradandó értékeket alkotott, hogy méltán sorozhatjuk a legnagyobb székelyek közé. Nevét minden időre beírta a székely történetembe.

A csiki székelység múltjának és történetének kutatára, felderítésére Endes Miklós nevében fűződik Az Országos Levéltár bőszéges anyagát tíz év óta nap-nap után tanulmányozza az feido gosta. Adatal hitelesek és megbízhatók. „Csikmege története” című kötete egész ismeretlen világát tárta fel a csiki székelység történetének. A szerző e művéből mindössze 800 példányt nyomtatott. Az is e sorok írójának érdeme az ösintésére. A követtatásügyi miniszterium a műből 200 példányt vett át. Ma már ötven példány sem áll a szerző rendelkezésére. Csikba aránylag igen kevés jutott e nagyvárú könyvből. Rovid idő múlva nagy öszenegéért sem lehet boldie egy példányt megszerezni.

Fellette kívánatos, hogy Csik megeve vonatkozó képpén értekezése Endes Miklós (Budapest, XII. Budapest u. 92) és most megjelenő két vagy három kötetes művének kiadásánál basson oda, hogy kellő számú példány állítsanak elő Csikmege törvényhatósága és böszégek részére, mert a művet a szerző saját erejétől kiadni nem tudja. Sürgősen szerezesse be a megeve a „Csikmege története” című, ma még kapható művet és nagyobb példányszámban r-adelje meg előre — a kösözgek részére is — a most megjelenő „Csikmege községei és családjai” című művet.

Itt közöljük szőszert Lukinich Imrének, a Tudományos Akadémia tagjának bírálatát:

Endes Miklós kézírata folytatása annak a terjedelmes történeti műnek, amely „Csik, G erend és Kézonszékék földjének és népének története 1918-ig” címen Budapestben 1938-ban jelent meg a szerző kiadásában. A kézirat a mai Csikmege községeinek történetét tartalmazza, de minden község történeténél felsorolja azoknak a családoknak a tagjait is, melyek az idők folyamán ott laktak vagy ott bírózok voltak. A kötet a rendelkezésre álló forrás-művek és levéltári adatok felhasználásával készült és tulajdonképpen hosszú idő óta az első kiadás a Csikmegeve vonatkozó történeti kutatások eredményeinek öszenyűltetésére. E tekintetben kétségtelenül hénáppóló és hasznos munka, amely tovább r-ndszerezi a kutatásra fogja sarkaló azokat, akik a székelység története iránt érdeklődnek.

Endes Miklós adatai hitelesek, anyaga bőszéges, feldolgozását módja megbízható, ennek következtében könyvének megjelenése a székelység múltjára vonatkozó ismereteink jelentősen bővülését jelentené.

Budapest, 1941 február hó.

Végül itt említjük meg, hogy Endes legelső műve: „Erdély három nemzetének és négy vallásának története” a román eszura miatt annak időjén nem juthatott Erdélybe. A művet a magyar sajtó és a szék-bírálat igen nagyra értékelte. E moradandó műben ösintén olyan történeti adat van a székelységre, főként a csiki székelységre, hogy e műnek beszerzése is Csikmegeve, a városok, kösözgek, testületek, kaszinók stb. részére most már parancoló székely köteletség. Amíg nem késő!

Tusnádi Elthes Gyula dr

— Keresztuti ájtatosság az „Erdélyi Procrator”-ban levő szöveg utánnyomása, melyhez az erdélyi püspökség az engedélyt megadta — kapható a Vákár könyvkereskedésben, Csikszereében.

A tusnádfürdői Szent-Anna tó újabb megvilágításban.

Budapest, március hó.

Erdély visszaszátalása alkalmával a Szent-Anna tórol sok téves hírt került forgalomba. Téves hírokat mondott be a rádió, de bizonyos dolgokban téves adatokat közölt nagy földrajz-udósunk, Cholnoky Jenő dr. egyetemi tanár is.

Mivel ez adatokat senki sem cáfolta meg, végül is kénytelen voltam levélben felhívni Cholnoky figyelmét pár tévedésre. Gyermekekoromat nyáron rendeztem Tusnádfürdőn tőtöttem. Később mint szolgabíró, fürdőbiztos is voltam Tusnádon, ahol sürün megfordultam.

Közöltem Cholnokyval, hogy a Szent-Anna tóba 1913-ban a részben a hasáért hősi halált halt Pap Béla földmivelésügyi miniszterium a mérnök miniszterium megbízásából 10 000 törpharcost ünteretett be, amelyeket hordókban személyesen szállított ide. Ugyanakkor az O tóba Madárfalván és Tusnádfürdőn 10—10 000 törpharcost bocsátottak.

A törpharcok most is jól tényésnek a Szent-Anna tóban. Ea 1940 október havában frissen fogott harcokat ettem. Haruk klassz vöröses, de izletes. Köszépes mialóségük halnak mondható. Iyennek is volt eszélitve. Előmesésre igen jó. Sokan nagyon szeretik. Ea is jóvak terem. A tóban lehet fogást is találni, amelyet később teipitettek. Alultólag ez pusztítja a törpharcokat, esért a törpharcok száma megcsappant, viszont fogás is kevés van. Most arról van szó, hogy fogást telepitzenek nagyobb számmal.

Az is közöltem Cholnokyval, hogy a tóban élőlények vannak. Cholnokyék ugyanis azt hirdették, hogy a tóban semmiféle élőlény nem tényészik és nem él meg. Ea gyermekekoromban sokszor láttam, hogy a parti nádakból vízilékők jöttek elő és szögüldöztek végig a tó vizén. Közöltem, hogy a Gyilkostóba patak folyrak (Békáspataka), mégis apad a vize. A Szent-Anna tóba nem foly patak és lefoiyása nincsen, mégis változatlan a víz színe.

Cholnoky két levelemre két levélben válaszolt. Erdéksőségénél fogva alább közlöm mindkét levelének szövegét:

I.

Méltóságos Uram!

Nagyon köszönöm kedves levelét és helyreigazítását. A Szent-Anna tó vizét 1909-ben vizsgáltuk meg alaposan, akkor desztillált viz volt. Dr. Gelsei József volt tanítványom, jelenleg az állattan egyetemi professzora volt szives akkor, mint hallgató, a tó felmérésére és vizöznek, állatvilágának tanulmányozására vállalkozni. Plenkust nem talált benne Cikke a Földrajzi Közlemények 1909 évfolyamában jelent meg. Ott is megemlíti, hogy hozták halat a tóba, de eredménytelenül. Valószínű, hogy az újabb haltenyésztő kísérletekkel kapcsolatban a tóba hal-táplálékot is helyeztek bele, enélkül teljes képzetlenség a haltenyésztés.

Ez természetesen megváltoztatta az egész állapotot, mert a tó vizében ennek következtében mikroszkopikus állati és növényi élet keletkezett. Különbösen megváltozott az állapot azóta, amióta a partra turista-vendéglőt építettek, mert így szennyviz kerül a tóba, egyrészt a mellékhelyiségekből, másrészt a moslékből, mosogató vízből, tyukókból stb. Így tehát a bűvös Szent-Anna tó az ő világraszólóan csodálatos, tiszta vizével, az ő szent magánvával, esendjével, békéjével örökre eltűnt, lesüllyedt közönséges pocolyává, amely lefoiyatatlansága miatt nemsokára bűzhödt, undorító moosaras libatová lesz! (Nam hiszant! Szerk.)

No de talán majd kellő időben észre fogják venni a pusztulást és gondoskodnak a tó tisztántartásáról. Iliába! Ahol az ember egyszer felűti tanyáját, ott kezdődik a papiros-hulladék, a rongdaság és a természet önkretétele.

Most szedés alatt álló könyvemben minden esetre részletesen ki fogom dolgozni a mai állapotot, szives figyelmeztetése és a haltenyésztésre vonatkozó adatainak ismeretében.

Sziveségét ismételtelen hálással köszöni tisztelő híve:

II.

Méltóságos Uram!

Közönöm szives értesítését. A Szent-Anna tónak nincsenek forrása, de nem is kellene, mert nálunk minden évben több a csapadék, mint a párolgás. A tó felülöte épen akkora, hogy a róla történő elpárolgás egyensúlyt tartson a behulló eső mennyiségével. Az a csodálatos, hogy nem telik meg az egész kráter vízzel, mert a lefoiyatatlán tö tulajdonképpen csak a sivatagokon és a pusztákon lehetséges. Ezért fel kell tudnunk, hogy a tó vizének egy része a kőzet hasadáskain át leszivárog!

Ugy értesültem, hogy a Gyilkos-tó duszasztó gátját már megemelték és rendbe is hozták.

A tavaszi tanítványaimmal lemegek Erdélybe s akkor a Szent-Anna tavat is meglátogatjuk, talán a Gyilkos-tóhoz is eljutunk.

Szives üdvözléssel vagyok tisztelő híve

Dr. Cholnoky Jenő.

Végül a magam részéről még azt jegyzem meg, hogy a törpharcok telepítésénél a tóba Pap Béla semmiféle hal-táplálékot nem tötetett. Nevezett sógorom volt. Ott voltam a halak érkezésénél és az egész telepítésről közvetlen tudomást szereztem.

Tusnádi Elthes Gyula dr.

Féltáru utazási kedvezmény a Mezőgazdasági kiállításra.

Az ezévi mezőgazdasági kiállítás és ötvenedik tényező-állatvásár alkalmából a rendezőbizottság rendkívül nagy látogatottságra számít. Nemesak azért, mert előrelátható, hogy a jubileumi kiállítás nagy anyagi sikerrel jár majd...

A m. kir. kereskedelemügyi miniszterium az OMGE kérésére engedélyezte a március 29. április 6. napjain tartandó országos mezőgazdasági kiállítás megtekintésére felutazó közönség részére a szokásos 50 százalékos kedvezményt a M. Kir. Államvasutakon és a kezelésében levő helyiérdekű vasutakon.

A MÁVUT autobuszjáratokon 25-50 százalékos a kedvezmény, az igazolványokon részletezett feltételek mellett. A kedvezményes utazásra jogosító igazolvány a Budapestre utazásra március 23-tól április 6-ig, a visszautazásra március 29-től április 15-ig bezáróan érvényes és használható...

Ebben az esztendőben elől ízben nyújt a kiállítási utazási igazolvány alapján a MALERT belvárosi repülőjáratain 10 százalékos kedvezményt a helyi utazók számára. A Budapesti Helyiérdekű Vasutak 40 százalékos utazási kedvezményt adtak a kiállítási napokra szóló érvényesül. E kedvezmény igénybevételére nem kell igazolvány.

Utban az ég felé.

XXV.

23. Kedveso ábrándjaim: a bűn és az ítélet.

A világ egyik nagy találmánya a mozi, mert szemünk előtt leperognek a napi események oly életűen, amint valóságban történnek. Ez csodálatos és mindenképp az ember fantáziája, hisz ez vezet rá a felfedezéskor is arra a gondolatra, hogy a színes fantáziázókat vázokra rajzolták. — Orlási a képzőművészetben. Jól ki már fantáziájuk révén, el ölegye a képzeletük. Fánásaiuk folyton csapog, gyöngyöz, idegesen állandóan rémítéket lássak maguk előtt, mindig más-más változatban, elképzelt képzeletük vezette. — Össze-vissza képzésük el mindent. Különösen álmodozás a fiatal kor hajlamos a képzeletre. Aszerint a kossorú költő a mondókat: „Hova került el szép szemed világa, mi az, amit ké eszavolban keres? Ábrándozás az élet megrendője, mely kancsa ul fűszi-gekbe néz”. Az ifjú lelkek a képző tehetség szabadon engedése teszi őket, életüket az ábrándozás rongja el. Oyan élnek a fantáziájuk, hogy azonnal vagy lassan beleszót az életükbe. A poéta is valija: „Nagyaimnak selyem-szárnya támadt, ohabgyám szép szeme a nyáram”. Ezért történelem a félreépés az erőtlen a bocsúllet után. M gondolatlanul cselekednek, nem kérk ki a jónak és megfontolt, oson tanácsát. Képesek napokat egy vágyban fölül éltés-szomján csak maguk elé néznek a építve a végvárat, ébren a madarak, ábrándképeket szőnek. Irók, művészek színes fantáziájukkal festik meg alakjaikat, melyeket aztán érdekelhető tesznek papírra, vászonra, lóban. A képző-tehetség szükséges az alkotóhoz. E ő es, mely ideát állít az éss elő, melyet az kidolgoz. Ovan ábránd, mely meg nem valósítható az hiába való idő-pocsékolás, hasznatlan időtöltés. Csak arra jó, hogy az ifjú idegeli feikorbacsója, mely később az örültes hátsába vagy öngyilkosságba kerget.

A fantázia olyan mint az országút, hol keresztül-kasul roboznak személy- és teher-gépjárműk, szemetes szekerak, így a képzeletben is támadnak nemes, szép és jó képek épűgy, mint nemtelen, ocsmány és rossz ábrándok. Nem ismétünk róla, az utca szabadon járhat, kelhet mindenki. Ez nem bűn. Csak a szemetes, teherkocikat ne állítsunk meg, mert ekkor lehetetlen, hogy valami plérok, por, szenny ne hullana le róla: a nemtelen képzetek ne foglalkozunk, azonnal tisztítsuk el, ha nem tesszük meg, sőt szívesen elmozdítunk rajtok, akkor már vétkesünk. A képzeletben felöltik egy tetszés erőtől kép, mint vándor beüli a fejet; ha barátaságon fogadjuk, többször jön, magától vendégünk lesz; ha állandósítjuk, hámar vált belőle. Mitor könnyebb est a hídalgó piaci legyet, szemtelen asszaltotyárt gallérjánál fogva kitenni az ajtón, nemde, mikor még vándor? Seant Ferenc szerint az ördög kötelek kér időnk. Nem vagyunk boldogok, hogy adjunk. Ekkor kepeket idek fantáziánkba, melyekbe beleegyezünk, minden kép egy hazsál, az ördög a rok hajszálból

kötelek fon a megkötöz. Ki a hibás? Mi, mert nem láttunk át a szitán.

Lavalliere Éva fantáziáját úgy terelte helyes irányba a fékente meg, hogy folyton képzeletébe állított megrendítő képeket. Főleg a túz nagyságot és utálatosságát képzelte el: öszülők kizárólag a paradicsomból, Kain, viészón, Sodoma, bábéli nyelvemvár, Krisztus vértanúsága, magkorbácsolása, keresztre feszítése. Majd a magán, külön és az utolsó világtételet állította szemel elő. Az ördög ki csábított a szűpített mindent, ott vádol; az örök Bíró minden gondolatról, képzeletéről, vágyról kérdőre vonja az embereket. Rábeszélés hallani a végsőt: akiket teremtett, megváltott, szeretett a boldogítani akart, de azok ellenszeregltek. Mily kegyetlen a bűn, mely Istentől elszakítja a lelkeket. A bűn első forrása a melegtágya a képzelet. Az ellentételel: miért is adtam tálmas dolgot ra, melyre a helyes választ így adhatjuk meg: miért engedted szabadjára fantáziádát, miért nem fókentéd meg? A képzeletnek mi adjunk munkát assa, hogy az örök dolgokat állítsuk elője. „Emlékezés meg az utolsó dologról a örökté nem vétkese.”

Kőrösi Lajos.

A székely kenyeret keres.

Irta: Lajos Balázs.

Néünk az a nóta járja: „O Istenem, hogy éljek meg, hogy a világ ne tudja meg?”

Tagadhatatlanul sok sikkenővel járt a gazdasági állatítás Románia szívébe, vagy ahogy őz mondották: „tempomabó.” oda, ahol mindig vannak, a magyar határszéir. Családjaikat, lovalikat tönkretette a 14 hónapos „mongóslás”, amiről az anyaországokhoz fogalma sincs; asszán hazajöttek Brassóból és a romániai városokból a vasutasok, cseledek és munkások. 20-30 százezrellel megerőt minden falu lakossága és noza megállt minden kereset. Az iparosok, kereskedők csak egyik napról a másira élnek, a lakosság 70 százaléka munka nélkül állott 3-4 hónapon át.

A székely asszban nem tört meg, sem életkedvét el nem veszítette, hanem segített magán, ahogy tudott és Isten segítése sem maradt el.

Tanítóink, régi tisztviselőink helyenkedtek el először. Asszán leányainkat várta Posten és Egyesült Női Tábor, de a katonai közgazdasági iskolák. De ezzel nem szűnt meg cseledeink elhelyezkedése, hanem a régi, bevált módszert vettek elő: a románok és ismerték a helyi helyi híjait a leányokat. Így alakultak és fogtak alakulni mindenfelé a székely kolóniák.

Most fejűt a papja a katonáknak és a székelynek sem kell sok cistása. Minden faluból sokan jelentenek eszandókat, páran frónéknak, az ujjorok sorkatonáknak és az öregek hádraóknak. Most képzik át a volt román katonákat. E szel a magyar állam hatalmas segítségét adott az othommaradt-éknak.

A falvakban folyik a közeleimzés. Szűk a cutor és petróleum, kegyrünk asszban vóna. Végre egyhavi kéressel megindult a fatermeles is. Kiosztották a fábórcákat a közbirtokosságok. A székely két mezőrdő el: az egyik az erdő, a másik a mező. Ami, nem terem meg a föld, megveszték fával.

As Erdélyi Szociális Szervezet is hatalmas és áadás munkát fejt ki. Tervezésben isbb a baj mint a tehetség. Iparosoknak hitel nyújt, a busz-hitel, cipő-hitel is folyamatosan van, a székelyeknek segélyt most szűdjük megismereni, a megegy iskolás gyermekek ingyen eb daes jutnak, a tejesen elhagyottakat három hónapon át segélyezte.

Ugy értem, hogy a mélyponton túl vagyunk. De a székely sorkereskedés megódasá csak most kezdődik. Mi semmit sem kérünk ingyen. Munkát kerünk csapás és becsültes munkánkért és katonai erőnyeinkért egyeztű megfizetés!

Kászonyjakabfalva tanul.

A kászonyi helyiek által körűl vott kicsiny község szinte kihalt, nemazagos burzoiánk esténként. A hátszoklakai elszötteknek, az emberek csoportosan letnek az állami iskola fele, melynek ablakából hívatóg, barátságos folyó szűrdök ki a sötét éjszakába. Es a fény hívja a kászonyjakabfalvi lakosságot december 1 óta az iskola, hol nemzetevelő munka folyik. As egyházi és iskola vezetők vögalk iskolán kívül apostoli munkájukat. Kajta László ptebános, Sádcs István igazgató. Demény Karola tanítónő és Gáborosy András tanító a tanfolyam lelkes vezetők. Hétenként kétszer: vasárnap és csütörtökön este felhangzik a „Székely Himnusz”, mely megnyitja az előadást. Utána Kajta László ptebános lelkes haszonszeretőtől lassó asszval visszaveszettek a sokat szenvedett, de mindig hős, minden vasselyt túl élő, a boldog jövőben rendülletlenül bíró nemzetiünk történelmébe. Humor és Magyar, Róga a csendes szarvasról című gyöngyörű történetéből kiindulva, végül beledtünk jelen pillanatig, nagy igazságos királyunk Mátyás királyig.

Sádcs István igazgató lebilincselő előadásában megismereti a magyar irodalomnak gyöngyesszeméit, remekműveit. Előadásait gazdag szemléltetésekkel egészíti ki, melyek általános tejesen aratnak minden alkiismeret.

Demény Karola és Gáborosy András pedig általános ismeretterjesztő előadásukkal gasdagítják a néptudását.

22 esztendővel rabúság után, mely idő alatt gusebakötöttek édes magyar anyanyelvűnket, eltiltották gyermekünköt az iskolában a magyar imádságot, kik úgy sórtak fel, hogy most szinte semmit sem tudnak nemzetiünk dicő nyelvéről és a magyar irodalom kincseiről.

térhásában is olyan járhatlanok — akiknek fejét teleltömték történelmi használatokkal — ezek után az a munka, mit Kászonyjakabfalva lelkes vezetői fáradságtalan lelkesedéssel végeznek — oly nagy jelentőségű, hogy méltán megérdemli a legnagyobb elismerést minden magyar ember részéről. Követendő példa legyen es minden községnek, hogy ilyen munkával harcoljunk ki a magyar „szébb jövőt!” Amit minél hamarabb adjon meg az Isten.

Csángók.*)

Ez a moldvai csángó nyelv a székely beszéd tájázolása lett az idegen környezet hatás alatt. Ezt szemléltetem az alábbi eredeti helyesírással írt dalzöveggel:

Hír vad az a ruza, kinek töve nincsen, ten isz bírvadozok, had szeretem mincen. Mit nem oledkednem régi szerszámómt, Dunából e viset kannavól kimerném. Duna fenekiről gyöngyszemeket szednék, mejen a ruzáknak gyöngykoszorút ketnék. Nagy Magyarországon veress torony teccik, sz ott esz az len rusám más öllbe jádrik.

Egyik moldvai csángó leveleiből:

„Nadon hídjuk, hogy valamikor megtérnének a csángó nép közt, ahol a magyar nyelvnek szólása nagyon el van hervodva, tanítanak és hirdetnek a csángó nép között minden osak tiszta magyarul és akkor elhinnék, hogy az elhervadt magyar nyelvnek szólása a csángó nép közt még felpillanna.”

Ezektől az állati sorba süllyesztett moldvai csángóktól meg kell különböztetnünk a bukovinai, gymenai és Brassó melletti csángókat. Ezeknek az ősei a székelyföldről valamennyien Mária Terézia hóhér generálisa Bukov elől menekültek el a nádáfi viaszedelem után. A román népviselettel székely ruhákat felelmükben öserelték fel, mert tudták, hogy a románok az osztrák oszár-ári udvar kegyét élvezték a így „elshunhetek” a románság között a havasokban. (András, József, Hadik, Istenegység falva stb.) 20 000 éi némileg jobb asszban, mint a moldvaiak. A Brassó vidéki 20 000 csángó sorsa sem rózsás. A gymenai csángók 10 000 en visszakerültek.

A csángókhöz kell sorolnunk az a 200 000 Román- királyság belüli székelyt és magyart akik mint néptelenek, Erdélyből a román városokba visszavándoroltak. Ennek sósma 1/3-a Bukarestben, míg 1/2-a nagyobb román városokban él.

A magyarok nem most kezdtek Bukarestbe lehozódni, hanem már a háboru előtti is tekintélyes magyar lakosság él a román fővárosban. Különösen a székelyek keresetek foglalkozást Bukarestben és sokan közöttük, akik csak átmenetileg akartak némi pénzmagot gyűjteni, ott is ragadtak. Így asszporított meg a magyarok Bukarestben a háboru előtt és arány-laz jó dolga is volt, mert a hatóságok nem törődtek velük. Iskolák voltak és virágotak, egyházak elég derekasan tartották magukat és az a néhány vezető ember, aki magyar szívet gondoskodott lelki építésükről, igyekezett úgy, ahogy azon, hogy minél kevesebben szívdójanak fel a román tengerben és minél kevesebben szívdójanak fel a román asszimiláció szíve-szába. A háboru után ez a lehozódás erősebb lendületet vett, különösen akkor, amikor Erdélyben megromlott a gazdasági konjunktúra, a pénz és a tőkét a kormányok politikája Bukarestbe központostította és a munkanélküli magyar proletár a kisebb szociális nyomás törvénye szírdelt oda szírdelt, ahol gazdasági boldogulás és a nemzetiégség kisebb akadályt gördített, mint Erdélyben. Pár évvel ezelőt még Bukarestben nem nésték, hogy ki milyen nyelven beszél a műhelyben, énekel az állványon és tréfálkozik a puli mögött, hanem szerették és kerestek a magyar munkást, eszedet, pincéert, mert hű volt dolgosa, megbízható és becsültes.

Régezte a Székelyföldről vonult le a söme, de utóbb már a székelyföldi áramlás lassabb tempót vett. Nem rédek esztatisztikát készített egy magyar kutató a régi román királyságbeli magyarok származásáról és es nem rejt vizsgálató tanulságokat magában. Es a statisztika a regátba származott magyarság eredetét így tünteti fel: 6%, a régi királysági szírdetésű, 14% b asszomegyei, 12% háromszékmegeyi, 8% calk-megyei, 7% ulterh lymgyei, 5% kolozsmegeyi, 10% bihar-megyei, 8% szatmár-megyei, 9%, a többi Királyságban innen megeyi 8%, a mai magyarországi. Ezek a számkó szírdemen beszélnek. Azt megvárjuk nekünk, hogy a bukaresti magyarok tekintélyes része a trianoni határ mellől szírdelt fel a vándorbotot és othagyta a bihari és szatmári egytömögű magyarságot és igyekezett délfelé betevő falat után. Magából Bihar-megyéből mintegy 20 000 magyar vándor madár vette az útját a román városokba. A háboru előtt sok magyar iskola volt Bukarestben, ma asszban reájuk is rákötőd a hatalom keze es ma már csak egyetlen magyar iskola működik, de es is csak nagy kitölódással képes hivatását betölteni, mert segítő forrásai vékonyan csúrognak.

Pedig a román állam már csak a viszonszági elv alapján is adhatott volna embert és nemzeti jogokat a Regát magyarságának. A magyar parlamentben képviseltük volt. A román párt, saját állami szírdetéstől élvezett. A községi önkormányzatban teljes szabadságot élveztek. Közpályákou érvényesülhettek gazdaságilag szarvezkedhettek iskolai autonómiájuk volt magyar pénzen és papzevelő, 27 középiskolájuk, 2985 néptiskolájuk működött román nyelven.

Ezzel szemben a Regát 400 000 magyarjának még magyar sajtótermékek sem szabad olvasnia és egyetlen elemi iskolával sem rendelkezik. Nem hiába sir a csángó éneke:

„Csángó magyar Mivé lettél Agról szakadt madar vagy Te Efelédve, eltemetve Halljunk meg áll Magyarországon Istenem bár te is megáll, Hogy rajtunk könyörüljenek Elvezszint ne engedjenek!”

En ópa lelkiismerete es engedheti, hogy a legelembb emberi jogokat a románok megtagadják a Regát és Délerdély magyarságától.

Ha pedig semmi viszonszá lépés gyorsan nem következik be, ugy e tekintetben nekünk kell cselekedni. A románok népszerűt ajánlottak. Nos est a Regát magyarjainak átmentése érdekében cselekedni is fogjuk! Előbb mint későn! De csak a Regát magyarjainak megmentése érdekében! Délerdély magyarjainak sorsát pedig szemmel tartjuk!

*) Szemelvény Dr. vitéz Gerebőffy Géza őrnagy a Magyar Kötöny Irók Körének tagja „Erdélyi népi arca” című kiadás alatt álló könyvéből.

HEGEDŰORÁKAT conservatoriumi módszer szerint, jutányosan ad: SPRENZ GIZI, Osikszerecs. Honvéd-úcs.

A lázadó Duna.

Nagy írónk „Sorsfolyónak” nevére a Dunát és múltán. Nálkúta el sem lehetne képselni a magyar életet. Ezrev óta, jóban, rosszban, réssese volt és ma is ez a Duna a magyar életnek, a magyar sorsnak.

Egykor regen, a kendet kezdőten sirt kinaltak hullámai a menekülő Savatopluknak és seregének. De hullámai ringattak, királylányt hozó, virágos nássahajót is, máskor szászok múltán, jégpáncélján bússákén állt, a Matyást választók sokasága. De a sorsfolyó kivette a részét, a hétköznapi magyar gondjából, magyar munkájából is.

Mint folyó, méltóságteljes, hatalmas, nagy, szelíd és szép. Szépsége a nap minden szakában más és más.

Reggel, két ködök tétovásnak rajta, felette. Olyan en, mintha az Égkirály nő rajta felejtette volna sólyom fegyverét. Dáiban mecsolyg s mint fénylő enst tükörben el el néni magát benne a Város. Alkony tájon palakék lesz, az enst tükörből s fáradián belemosolyog a haldokló óriás, a Nap. Később, mint bábbamend szép asszony, sietve elkendi szepitlen magát. Legelőssür is felvesni bárony ruháját. Uszálya a lámpákkal, teleszórt partok. Titokzatosan, messze szét terülnek az éjszakában. Ékszerreit is mind felrakja — hidakon, partokon, hírtelen higyuladnak a lámpák enrei — s akkor szépségével, már nem tud betelni sem a szem, sem a szív. Este rejtelmesen fekete a Duna s mintha ocsidán tükör lenne, szinte élettelen. Halk, susogó hullámbevéde álomba ringatja a Várost.

De az évszakokon át is, más és más az arcja a Sorsfolyónak. Tavasszal az első napnyárral, el kezd mosolyogni s bo dogan, disadalmosan, sietve hőmpolyg a két őt part között. Ilyenkor, kedvesen hívogatja a Várost. A Város megéri a hívást s mire nyar lesz, anyi vendég keresel fel, hogy a víz Hialganda alig tudja elhelyezni minden verdéget. Fárdóók enrei hancuroznak ölében. Partjait sátrak lepiú el s azok boldog lakói, az ő szögassa ringatja el. Lóna a vízben, a partokhoz bujva s belekapaszkodva, uszályhajók hirtázaak. Rajtuk his hás, muskátilis ablakokkal s füstölő kéményvel. Noha idegen, óriás hajók usznak méltóság-teljesen. Messzi, idegen világól érkeznek és messzi idegen világba mennek. Sírénájuk hosszan, gőgösen tóg, de a muskátilis kis ablakokból, csak mosolyogva néznek utána. Olyan a Duna nyáron, mint a jó edesanya, mosolyogva, boldogan túri, gyermekeinek vidám hancurozását.

Asokban semmi sem tart örökké, a vidám nyár sem. A Duna egyszerre csak el kezd fázósan, fáradián borsongani. Vendégek sietve elszálednek, mind árva és árva lesz. Durva szelek titokzatos ünneket hoznak. Táior-ságból s félelmében a gondbarazdók harsogódnak fardit arcjára. Fel az elkövetkezendőktől. De hiába fél, sorsát nem kerülheti el. Jéges, gőgömba szelek addig korbácsolják, míg ájultá nem dermed. Késéggbeesetten szenved jégblincselben, mordul nem tud.

Hánem astán, Tavasszirály megszajnája s hírnököket küld hosszú. Longyos szelők elmogatóják, csókolgatják s örömben őt a vén Duna, el kezd nyujtókodni s ottó: a nyujtókodástól, szétrpednek jégblincsel.

A Város csodálkonik és azt mondja „Z jllik a Duna” s kíváncsi-n nézi gízásit munkáját. Ő csak doigokt sietve és bo dogan éjjel-nappal. Mire tedob: s elhordta jégpáncélját, arca ismét kld-rül, ismét aszoid já és mosolygó lesz mintha mondás: „Ura élek, rendet teremtettem a partamon, jöhettek g-erakék”.

És es így szokott lenni mindig, ávól-ávrá.

Most asokban meg nem így történt. A Duna, a jó és megérő vén Sorsfolyó, míg jégblincselben mosdolatlanul, szinte sietve f-küdt, elkezdett gondolkodni, bekéteinkedni, lázadni. M-gunta a régi sorsot, a régi helyen. S-bacit sáivvel máshová vágyódott, oda, ahol nem kell neki szenvedni senkitől, semmitől, oda, ahol nem kell haldokolni soha, oda, ahol nem lát hápihat soha, oda, ahol nem teznek jégblincsel. E atart menni oda, ahol mindig csak longyos szeió fogja simogatni fáradi arcját.

Lázadó szívével, akaratával munkába is kezdett. Jégpáncélját most is ősse törte, mint máskor, de most nem vltó el messzire, hogy megszabaduljon az öktől, hanem keszredett, lázadó kedvében őse-vízre dobá ta ugy, hogy ujába em-kkel gátsakat, torlaszokat bordott, úgy, hogy testét új útra hajtotta. E-nduit tehát elkeseredetten, szeszeten, lázadóva, új otthont keresni.

Új utján bo s-om ktsérte. A merre ment nem hallott mást, csak sárat, jalgatást és panaszt. N m csoda. A régi hízion, örök utról letérve, elv-asztet-bátorságát s hiába kereste eohol se találta az új neki megf-előbb helyet. Új utján tenger lott s elpusztított mindent, a miért város verajétkkel, Isten segélégével emberek dolgoznak. Megijedve látta mindent s szerette volna meg nem történné tenni próbálkozását. Lázadó-mása elmult s bánatában el kezdette burcolni a jég-torlaszokat. S-étve do-gozott éjjel-nappal a egy nap főló, ramogó emberek boldogan látták, hogy a jó úrg-é szelíd Duna újra visszatért medrébe s a régi szorgalom-mal, sietve végül munkáját, azt a munkát, ami rendsére leit, a régi helyen.

Ember is van ilyen. Egyszerre hogy, hogy nem, tele lesz a szíve, lelke, szája p-nassal. Semmi se jó neki se, ami jó volt eddig. Kesel a fá-u, lármás az orosan a fecskéfésznek, nem lass a kenyár, keserű a falat. Vagy primitív a város és unalmas, kibírbatatlan. Beteg, lázadó lelkével nosztalgiait éres minden után a mi más, minden után, a mi messze van. Nem kell se a b-ístea, nyugodt otthon, se az őt rög és sátnál be-szédök lidéres imbolygó fényénél elindulva, ott hagy mindent.

Hánem astán, mégis — idők múltán, tuláradó boldogságot éres, ha majd fáradián, szeszétörten, be-vonszólhatja magát oda, ahonnan oly könnyedén ment el.

Igaza van nagy írónknak. A Duna sorsfolyó. Lázadosával is tanít minket magyarokat.

Megtanít arra, amire a Költő is tanított akkor, amikor az örök magyar igazságot belesongta a magyar fájdalomba, amikor azt mondta:

A nagy világon e kívül
Núcsan valamodra hely,
Ádjon vagy verjen sors keze
Itt élne, haldol kell.

Tutvére! Az őt rögök, lelke, ereje van. Ezt esentele meg a Ti gyötrelmes rabságokt kinje, de es adott Nektek erőt is, a buszontót év gyötrelmek elviselésére. Sose feledjétek el ezt ott az őt várású áldott sáskely-magyarok.

J. Márton Bertá.

Apróságok.

Van-e arról fogalma egy rendez életet élő államnak, hogy mit jelentett 22 esztendőn keresztül román megszállás alatt élni. Minden ilyenzerű visszapillantásnak az élére írjuk, hogy nem gyölködésből elevenítjük fel ezt a szomorú múltunkat. Csupán azért térünk vissza ezekre a gyötrelmes időkre, hogy adásokat szolgáltatassunk. Apró képeket mutatunk be, amelyek mögött nagy tragédiák. egy nemzet okatlan kiszolgáltatottsága és megkínzása húzódik meg. Egy-egy darab történelem ez, amely bizonyító erővel tárja fel a világ előtt annak a korrup, rosszulvaltu rendszernek apróságait, amelyet Nagyrómánia címen szabadítottak ránk. Nem a román népet akarjuk bántani. Azokkal nekünk Erdély földjén találkozniuk kell a szentistváni gondolatban. De viszont soha nem lehet elfelejteni azt a visszadést, amivel a román népet megrontották és a „történelmi igazságtétven” hazug jelszavaival agyonvágták az együttélésnek Erdélyre örökéletű törvényeit. — Nem ment a dolog. Egy nagy 22 esztendő tolvajlás lett a vége. Egy ország, amelyet minden polgára lopott. Es állítjuk ma is, hogy abban mi kisebbbégí népek voltunk a legbecsületesebbek, mert mindenkor komolyan szót emeltünk az államvezetésnek ezen köztudomásosan pathány etikai alapjai ellen. Mi, akik már visszatértünk ebből a földi pokolból, igazán nem kíváncsunk oda vissza, bárhogyan is erőltetik odaát a Carentulék és társaik.

Beszéljünk a tolvajlásról. Ma is elképedve gondol az ember arra, hogyan tudott egy állam 22 évig létezni olyan rendszer mellett, amely egyenesen a rablásra volt építve. A magyar kisebbség első számu áldozata volt ennek a gyönyörű „államgazdálkodásnak”, amelyről egyébként nemcsak nekünk van ez a véleményünk. Mindenkinék. Még a mai hivatalos Romániának is. Még az Istent is meglopták. A csikszereadi görögkeleti templomot, melyet a csiki székelyektől összeharcolt pénzen építettek fel, a szemünk láttára vagy háromszor lopták szét. A tolvajok bíróság elé kerültek. Semmi bajuk nem lett.

Az állam megrablásának rendszere egyébként egészen megcsodálni való volt. Szegény Szász Gyula, Gyönös Gyula és id. Papp Károly csikszereadi lakóok vagy 15 éven keresztül gyönyörködhettek ebben a különlegességben. A rendszer ugyanis olyan volt, hogy amikor a román hatóságok valamit vásároltak, akkor a számlát minél több példányban kellett kiállítani. Így kívánták. Ez volt az ő rendszerük. Mindjárt látni fogjuk, nem is volt ez olyan utolsó patent. — Valamikor, amikor a magyar éjszaka kezdődött, a Szász és Dürr, a Vákár és a Papp Károly cégektől valamit árut vásárolt a román kincstár. A vásárlást egy Susnea nevű idhadnagy eszközölte. Számlákat kért. Sok példányt. Ő tudta, minek. A baj ott kezdődött, hogy később a kincstár is megtudta. Susnea ur ugyanis minden egyes számla után ugyanezen árunak négyezer-ötzötör is telvette az árát. — Most jött a bíróság. Az is megérte a pénzt. Kerek 15 éven keresztül folyt a per, amelyben Szász Gyula a Szász és Dürr cég részéről, Gyönös Gyula a Vákár cég részéről és Papp Károly a saját malma nevében mint tanuk szerepeltek. A per kezdődött a brassói majd a bukaresti és oraiovai had bíróságok előtt folytatódva, a tanukat végighurcolta másfél évtizeden keresztül boldogult hazánk minden tartományán. Susnea vállott jelen volt vagy nem a félelvenként elhalasztott tárgyalásokon, de a szegény tanuk felhurcolása egyre előbbrendű érdek volt. A per természetesen máig sem ért véget és a tanukat csak a bécsi döntés mentette meg ettől, hogy még vagy 15 éven keresztül nem élvezhették a román bíróságoknak annyit bosszuságot jelentő, halogató rendjét.

Ha már számla-csalásról van szó, ne felejtjük el a papírra tenni azt se, hogy mit csinált a bécsi döntés előtt a menekülő hadsereg. Az üzletekből hordták a hamis számlákat. A nyomdák már nem tudtak elegeudó számlalapot termelni. Lopták ezek saját magukat is irgalmatlanul és olyan szemérmetlenül, hogy azt elképzelni sem tudja az, aki azt végig nem élte. — Lehet még visszabírítani ezeket a szörnyű időket?

A magyar újságok is sokat tudnak beszélni a bíróságok nagyszerű munkájáról. Mit gyötörték 22 éven keresztül a köteles példányokkal. A „Csiki Lapok” legalább 50 köteles példányt kellett szakítson Kisenevtől kezdve mindenfelé, ami tudományos és tudományosnak képzelt intézménye volt Romániának. A leppéldányokat postai könyvvel adtuk fel, amig lehetett. Később a posta nem ismerte el az átvételt. Akkor minden hónapban valamelyik intézmény „reklamált”. Nem kapták meg a lapokat. Jelentettek fel. A törvényesek tárgyalt. A postai kézbesítő könyvet nem fogadták el igazolással. Aztán azt követelték, adjuk fel ajánlva. Ötven példány ajánlái költsége az egész lapot tönkretette

volna. Mondhatjuk csak a jó Isten a megmondhatója, hogyan lehetett ezt kibírni. Es még a Carentulék jönnek azzal, hogy visszakívánjuk őket. Istenem, büntesse meg az ilyen hazugságokat.

A Budapesti Nemzetközi Vásár hírei.

A Közelelmenesi Hivatal propagandája a Budapesti Nemzetközi Vásáron.

A m. kir. közelelmenesi minisztérium közölte a Budapesti Nemzetközi Vásár Vezetőségével, hogy a május 2 től 12 ig tartandó vásáron részt kíván venni a Közelelmenesi Hivatal anyagával. A kiállítás célja a tömegfogyasztást érdeklő problémák racionális megoldásának minél szélesebb körben való propagálása.

Ujabb nagyarányú külföldi érdeklődés a Budapesti Nemzetközi Vásár iránt.

Ami elmult héten befejezett nyertek a Budapesti Nemzetközi Vásár tárgyalásai, amelyek O.assorság, Németország, Jugoszlávia, Svájc és Szlovákia hivatalos vásárló részvételét biztosították. Egyid-jüleg Ankarából is olyan hírek érkeztek, amelyek szerint a török kormány elhatározta a Budapesti Nemzetközi Vásáron való hivatalos részvételét. A most folyamatban lévő svéd—magyar gazdasági tárgyalások kapcsolatban, amelyek célja bővebb kereset biztosítás a két ország között árucserének. Svédország részéről is érdeklődés mutatkozik a vásáron való részvétel iránt.

As erdélyi földgaz- és közlejtutatók eredményei a Nemzetközi Vásáron.

Tárgyalások folytak a sárat, hogy a május 2-án megnyitlló Budapesti Nemzetközi Vásáron a M. Kir. Földtan Intezet rendkívül érdekes csoport szerepben, orkápkéte és domborművekkel illusztrálva bemutatassa Magyarorságot és főzében a visszatért erdélyi részek gazdasági jelentőségét a hányatrmetelés szempontjából. A törv megvalósulása esetén a kiállításnak váromebedő része lesz az erdélyi földgaz- és közlejtutatók bemutatása, amely a meg folyó kutatások eddigi eredményeit fogja a vásár közönségével megismertetni.

Vasuti kedvezmény és díjmentes átutazó-vízum Romániában a Budapesti Nemzetközi Vásár látogatói számára.

A Budapesti Nemzetközi Vásár fontos díjakat-európai gazdasági szerepét igazolja es a Bukarestből érkezett jelentés is, amely szerint a román kormány minden vonatkozásban kedvező döntést hozott a Budapesti Nemzetközi Vásárral kapcsolatban. A kormány által engedett jelenben az rit Románia a Budapesti Nemzetközi Vásár látogatói számára az ében is biztosítja a pro-ásos, vízszon aszával Igápyba vehető 50 s áraltó utazási kedvezményt Egyid-jüleg, a vásár uemzetközi utasforgalmának meg-önnyelése a román királyi külügyminisztérium uasított a Ankarában, Athenben, Szofiban és Budapestben sakkelő követségeit, hogy a vásár igazolványával ellátott közönségnek díjmentesen szótaltasszát ki a román á-utazási vízumot.

Ujjonna nyitl órák, ékszerész, precíz órák szaküzlet!

Rákóczi-ut 6, nagytrádk mellett.
Egyetlen szakképzett vésnök!
Bárhollyen ő a vagy óramű, precíz órák, plámatátr szak-szerű javítását állítom, ékszerkészíté úzmál Brillánsok és gyémántok átlaglatávat szak-szerűen végzem. Díszitő és plakett vésnök. Relief-monogrammok és csiki emlék-medálók vésése művész kivitelben. A n. é. közönség szives pártfogását kéri

HOLCZER GÁBOR, frontharcos. 3—



Tudomására hozom

A gygyárd mű vásárló közönségnek, hogy meg-érkeztek az 1941-es típusu magyar gyártásnyu

PHILIPS, ORION és STANDARD rádiókészülékek

háloval és teljeses, egyszerű és luxus kivitelben, üzletemben rábáron mind-ekor nag, választékban.

Kedves ő feltételek:

3.20 pengőtől kezdődő előleg mellett 6—12 hónapig terjedő részletre!!

Állandóan tartam tartot legjobo magyar gyártmányu „Petrix” és „Nife” rádió-elemet is.

VÉCSEY RÁDIÓ
rádió-laboratorium.

7

MODELL KALAPOK

tis napenként új formák előső árban, megtekinthetők

VENCZEL TANÁRNÉNÁL

Ugyanott késsülnek minden-nemű női kalapok elsőrendű anyag hozzáadásával. Kalapok stálekítésa a leg-ridebb idő alatt.

Csikszereada. Gimnázium-ucsa 112. sz., a Sörház közelében.

A birói és ügyvédi kar — baráti összejövetele.

Március elsején több mint husz év szünetelés után, a csikseredai kir. törvényszék meghívására újra összegyűlték Csiksereda bírái és ügyvédei, hogy részt vegyenek a felszabadulás után rendezett első jogászvacorán Jelen voltak Csiksereda jogással, család-jalkkal együtt és hetvenöt személy foglalt helyet a Hatter szálloda külön termében terített asztaloknál.

As összejövetelt Dr. Karsay Sándor a csikseredai kir. törvényszék elnöke nyitotta meg, hangnagyon pompás beszédében a jogászság társadalmi érvényességének fontosságát, mert en teel lehetővé est, hogy a jogász társadalom egységként egymáshoz közelebb jusson és egymást megismerve váltsa el munkái általános becsét a nemes hivatást, mely a jogászságra vár. Hangnagyon, hogy mint anyasorságbeli tisztviselő azért jött ide, hogy tudását és munkáját a felszabadult terület újáépítésében rendelkezésre bocsássa.

A nagy tetszéssel fogadott beszéd után Dr. Szabó Zoltán kir. törvényszéki bíró köszöntötte fel a megjelent hölgyeket.

As ügyvédek nevében Dr. Kolombán József köszöntö meg az összejövetel megrendezését és biztosította a bíróságot, hogy az ügyvédek a bírósággal együttműködve az országszerte nehéz munka legnehezebb részét kívánják kivenni és minden tudásukkal és minden igyekezetükkel azt kívánják elérni, hogy a híres magyar igazságszolgáltatás fénye ragyogja be a felszabadult területet is.

A megjelentek a nagyenerű beszédekkel lelkesen fogadták a jogászok meleg baráti együttérzése biztosította az összejövetel sikerét.

Hazavágyakozás.

Irtá: Kardos Árpád.

Mostanában mindig uton vagyok. Nem szünet a hideg itt, a hóvadás ott, fagy amott. Semmi sem tud visszatérni. Megyek, megyek a hihetetlen idő alatt hihetetlen távolságokat járok be.

Tegnap délelőtt kintem a Ferenc József-térre. A tizenegyet ütötte a Hírléptorony. A Szent István-szobor barokk szerszámjainak épp in akkor surrant végig egy szelburdi napsugár. És tizenegy óra egy percet már Allicsánál voltam Kolozsváron.

Hogy ki es az Alice?

Istenem? háromszéleltetéses ismerettség. Május elején kezdődött, mízer a sívek sítól — a hóval távra nyitva s a szép idő kézen fogja a hangulatokat. Milyen vésők ilyenkor az alapviszák közelsége! Hírom alatt a nemesen nyitó római jogi bizonyítvány a házassági gyönyörű társaságban a keresztet egy áru pado, ahol Farkas Lajos kolozsvári professzor ur állapították savartalann: őszint egyenlőségben Mámmon és Puchta jogi szellemességével. Már a tetsző jobb felső részre felé közeledtem, mikor tömött, sötét ciprusos-örök sárt négyesszög mélyéből hóféhér márvány parancsolt rám:

— Allj meg.

Karcsu, szögletes osslop, lilomnái fehérebb s rózsás minden szám nélkül, jel nélkül, mondatok nélkül, egy szelburdi sző. Csak ennyi: Alice.

Egyre minden lehetett valakinek!

Alice.

Tovább akartam menni, nem lehetett. Megfogott. A szelburdi, a tövisszerűség, az egyzettség, az egyzettség mindenre: A kövek királyának fehér pompája.

— Alice, csudában leszek, hadd maradjak a közelében.

Leereszkedtem a kovácsolt padra a ciprusigabbar, illelődditen magam mellé tettem a római jogi, ő embe hullott a két kezem a tártam a megfejtest.

Soha sem kaptam meg. Pedig mindennapos látogatója lettem a sírnak s valahányszor beütem a meg szokott kedves helyre, mintha homlokomat végig simogatta volna Alice szemem kene. Folyton kérdtem: ki vagy? Folyton felelt: nem mondok meg.

As alapviszám szűkösségre sikerült.

Anóta se jártam a téjkán az előkelő kolozsvári sírlakónak. Tegnap délelőtt föléledt bennem. E megyek, megnézem, ha addig élek is.

A minap tizenhárom fok volt a hideg. A szkekerek kerékelt cikorgottak a fagyos rögökön. Heltottam a cikorgást. S eszembe jutottak a cikorgásról csatogó hidegek. Erre felé ismeretlen, farszordító hidegek. Bő jó volna most fölül vacogni, kékülni, kivörösödni. A cikli hidegektől. A rangteleg egységéről, melyet a cikli hidegek úgy hordanak az ölkékben, mint édesanya a drága csecsemőjét.

Hogy szeretném hallgatni csatogó-pattogó muzsikákat. És eszembe jut a hideg lének a próbája. A gyerekrudomány tandíjas kísérletessége, melyre az ugrató cimborák vesetik rá a járatlan embert:

— Nyáid csak meg nagy hidegben a vasat. Olyan finom ist még nem lalattél!

Allj várjam a kedves alkalmat. Hamar elfjött. Talán 20 fokon is alul állott a higany, mikor a fákamra lakat sárjának a vasnyelve kívánatosan lógott lefelé. Mohón tapasztaltam rá a magam nyelvét. Odá is ragadt — mondan. S talán még ma is ott fityegnek rajta, ha a házi orvosnak véletlenül be nem toppan, hogy a hárszép élénk viszonszással kőben forró vízbe mártott szalvaccal valamelyes formában engedékenységre bírja a gyilkos vasat. A nyelvem felső hámlját így se adta vissza és némi nemű vérvonosságát is oko-

sott, hogy a családí pefonokról szemérmesen ne is beszéljék. Mostanában keresztet est a fákamarát is. Vajjon meg van-e még? S a lakat sárján ott e még a nyoma oda fagyott nyelvemnek? Hó, csak egy telet töltötnek meg ei a cikli hegyek között!

Legtöbbször a somlyói Salla Anya házatáját kerülgettem. A diplomot, a ferences barátok kiastro-mát. A kicsi Somlyót, a hávárlását. A plünködi bucsu minden esztendőben legalább harmincezeren másnak meg est a nyírás, meggyorobokros és fenyőfás kis hegyet. Harmincezeren! Mennyi is az: hatvanosor láb. Ennyi tapossa enen az egy napon. S én mióta jöttem el onnan? Bízony 38 éve. És pedig kétmilliókérsá-nyelvcvan eser iábtapossant jelent egyetlen napra. Még sem koptos el, még sem lett kisebb a kicsi Somlyó. Sőt megnagyobbodott. Nagyobb lett a lelkemben az Ararat hegyenél. As pedig elég nagy.

Nemem, mustráigatom a meggyorófa bokrait. Talán sohol sem nőnek ilyen gyertyással egyenőre! Anért szerette úgy nehalvó Sasas Károly történelem és földrajz tanár ur, Isten nyugosztalja!

— Minden óráan friss meggyorófa pálcá legyen az asztalom!

Kellott a mappa mutogatáshoz. Ne meg a cserespekádók jobb utra terítéséhez. Mert akadunk, bizony nem is egyen vagy ketten, akik óra előtt, sőt óra alatt is vasos nibakot követünk el az iskolai illendőségek ellen. S hej be jól fogott ilyenkor a tanár ur vasmar-kában a kicsi Somlyó nyilgyeget, mégis csipős meggyorófa vesszejel! Csakhogy, mint a haditudomány tanítaja, sincsen olyan támadó eszköz, melynek ellen-szere ne akadna. A diákfurfang rajott arra, hogy igen-igen éles bicakával tanári szemnek eszrevétlenül finoman, szépen három-négy helyen is be lehet vágni az: a fenyőt fegyvert s e sőt! anán minél nagyobb lendül-lettel ütik ki össze a fejjel, tenyérrel vagy láttal, annál biztosabban ugrik szét három-négy darabba, anélkül, hogy különösebb fájdalom okozna a megfelelő testrészen. Ason kívül diák tarsas-leszakozásnak se utolsó hatványosság az egyesni.

Szegény felejtetőlen Szász Károly tanár urunknak ma is halom óránta felháborodását:

„Tyknessü otyarok!”

A nyaron emegyek a sárjához veszekelni. Ha as Isten is úgy engedi.

Ahányszor csak vizet iszom, mindig átugrom egy-két kortyra a ciklomlyói borvizizthos. Ahhoz a pompás szeszavas aszabodforrások, melyből minden székely faluak bőven esad s amelyikéket a jó Isten a székelyt islan kárpótolni akarta az elmaradt szőlőert vagy in-zább borost. Nem tudom, igazából nem esere adak-e neki a borviz nevet? Azár miert: sok bornal sokkal többet ér, kivált ha az embernek a veséje elcsad jelenkessni.

Kicsi Somlyó gyermeke a ciklomlyói borvikat. Mint a meggyorófa vessző is. Aszt olyan csipős mindkettőnek az is. A borviz forrast valamikor faszaz orsók körül, de már az én időmben kőordai voltak. Asok-hoz járunk ki hexameters tanulni a poetikából. Mert isosen hirdettek a ravessit sorok.

„Rig fa valék, Darvas Vésánc változata kőve: Most vigan lobogok, hogy ki-ki vággyal igyek!”

Ugy-e jó Atyam nem esőltetés el addig, míg meg egyszer föl nem h-jtek a garatra? A somlyói borvizizól.

Amig én alszok
a Dermol dolgozik. Éjjeli nyugalmat nem zavarja és mégis esítői reggelre jól es biztosan hat. Fajdalom nélkül hajl, könnyű és teljes ürülést idéz elő. Ezért kellemes hatású hashajtószert a DERMOL

Csiki székely művészek a Múcsarnok jubileumi kiállításán.

Budapest, március hó.

Az Országos Magyar Képművészeti Társulat most ünnepi nyolcvan éves fennállását. Ez alkalomból a társulat Budapestben a Múcsarnokban rendkívül gazdag jubileumi kiállítást rendezett, amelyen résztvettek az erdőnyi, a feleldéki és a kárpátaljai képművészek is.

A kiállításra különös vendégséget gyakoroltak a bőkezű művészbárát, Eszterházy Pál herceg fejedeimi pályadíjjal, melyeknek feltételeit as őszent a Csiki Lapok is közölte.

A kiállítás páratlanul gazdag anyaga hatalmas fejlődést mutat. Minket székelyeket fájdasáson érint, hogy nem láthatunk a legnagyobb székely művészek, a nemrégiben elhunyt Márton Ferenc és Orbán Antal műveit. De hiába kerestük volna a szinten elhunyt Nagy István festő műveit is. Mindhármán nagyon hiányoztak!

A székely művészeket mindjárt a leghaló terem-ben erőteljesen képviseli a Múcsarnokban most bemutatkozó Szopos Sándor Kolozsvárról, aki Csiksereda város szülőtte és a ciklomlyói főgimnázium tanítója volt. Romániában már nagy nevet vívott ki magának, sőt már a világháború előtt is előnyösen ismert festő volt. Akkor Dessen mint gimn. rajstanár működött.

Szopos igen szerencsés érséssel „A madéfalvi vesszedelem” gyanús történetét válasszotta as Eszterházy-pályázat tárgyául. A madéfalvi veszedelmet negyven évvel eselőtt megírta Balló Istvan dr. gimn. tanár, majd Szadecsky-Kardos Lajos. Legújabbban megdöbentő eszékel történelmi regényt írt róla Nyírő József, a cikli származású előkelő író. Hogy Szopos is ezt a tárgyat válasszotta, azt minden székely csak helyesehelheti.

A madéfalvi vesszedelem jellegzetes székely szem. Nem lehet elég sürűn emlegetni ezt a kegyetlen vérontást, melyet a Habsburgok, a magyar függetlenség en örök ellenséggel vadállatias módon a védetlen székely férfiak, asszonyok és gyermekek ellen rendeztek. Amíg a Moldvába menekült madéfalvi és feleldéki székelyeket — jelenleg mintegy negyvenezret — visszatelepítették a Székelyföldre vagy Magyarországra, addig nem nyugodhatunk bele a hatalmas órjüngésnek ebbe a gyáva és példátlan cselekedetébe, mellyel félszer fegyvertelen székelyt legyilkoltak és többeszer hasátlaná tették és kiűdölvé, nyomorba döntöttek.

Szopos Sándor mesteri kézzel jeleníti meg a madéfalvi vérontást. A kép háttérében a hóval borított Hargita hegylánc, alatta a kis székely kunyhók sora látható. A kora hajnali ködben minden oldalról onstrák zavarosság és vörtes lovaság tör elő a mély álmat alvó Madéfalva felé. Carato alenredes, a császári csapatok parancsnoka megszólatatja az agyukat, löveti a falut és csapatainak élén a felriadt és menekülő székelyekre tüzet vezényel! A székelyek küldöttsége magára tartott fehér sásziókkal és magasan lobogtatott békepontokkal közeledik a császári csapatok parancsnoka felé. Hiába! Nincs bocsánat! A veséket már as elesett székelyek tömege veszi körül; ők maguk még bírnak, még hangos békeszóval viszik előre a fehér sásziót. Körüöttük piros a hó a védtelen és elesett székelyek vértől.

Szopos mesteri alkotását a fővárosi sajtó méltó elismeréssel fogadta. Nem tudjuk még a pályázat eredményét, de minden reményünk megvan arra, hogy a bíráló bizottság méltóképen értékelni fogja a művet.

A kép ára 4000 P. Méltó helye Csikvármegye törvényhatósággi terme volna. Ugyancsak odaváló Márton Ferenc két hatalmas kompozíciója: „A csiki székely gátkötők” és „Erdőirtás Csikországságban”. A legelső alkotását meg kellene ragadni, hogy e két nagy-szerű székely művész örökbecsű alkotásait Csikvármegye Magánjvisi magasserebessék. Amig nem késő!

A jubileumi kiállításán Ditről Sikiódy Lőrinc a „Körmenet” és „Székely erdőmunkás” kitűnő szoborral szerepel. A művészek nem volt ideje, hogy as Eszterházy-pályázat feltételeinek megfelelően nagyobb pályamunkával résztvegyen. A kiállításán Istók János egy melliszoborral szerepel.

Tusnádi Élthes Gyula dr.

KÜLÖNFÉLÉK.

— Farcádi Sándor László dr. es feleségének adománya a ciklomlyói kegytemplom renoválására. Ismeretes, hogy a ciklomlyói kegytemplomot a főrendés szűzösen megromlalta. — A templom renoválására sok pénz szükséges. Lásznak eadók között volt, amely segítő támogatásért kiállott. És bizony bísztek, hogy a hívó szó nem marad eredmény nélkül. Elhunyt hétéen dr. Farcádi Sándor László Budapesti székelyfőváros nyuz. rendőrfőkapitánya és felesége jutatta el a Csiki Lapok útján 100 Pengő adományát, a megromlaltot kegytemplom javítására. Amikor nyugtáztuk ezt a tekintélyes adományt, nyilvánosan is köszönetünket kell nyilvánítanunk Csikvármegye nagynevű fiának, dr. Sándor Lászlónak, aki feleségével együtt anyul szeretettel osztonik szülő-földjének comcsak az őrmében de nehézségekben és megpróbáltatásokban.

— A nyári időszámítás és Csiksereda. Május 1-én bevezettük a nyári időszámítást, as órákat többre vltattuk egy órával. A Természetudományi Közösség javasolja, hogy a nyári időszámításról ne is térjünk vissza a régiire. Bízonyítja, hogy például Gant-ban nyáron kevesen 2 óra 20 perccel hosszabb a délutáni világozás, mint Csikseredában. Csikseredában január hó 21-án este fél 8 órakor megy le a nap, míg Gantban as óramutató háromnegyed 10-et mutat, amikor a nap lenyugszik.

— Ekküvő. Kátó Dienes és a bíai Páncsá Gizella leánya. M gda és rovtági Visky Gy. László m. kir. honv. hir. almerőnök, retelegi Visky Dzsó és farcádi Sándor Vilma fia, seomban, március 1-én tartották esküvőjüket, a pentaxentörrel reformatus templomban. Tanú voltak esenádi Dr. Török Zoltán kir. büntető-törvényszéki bíró és Dr. Kátó László kórházi orvos.

— Megbíztat. A m. kir. belügyminiszter, Dr. Kovács Károly ügyvéd, a m. kir. rendőrség csikseredai kapitányasága mellett, a rendőri büntető eljárásban, az ügyenl terzdők elítélésével bíza meg.

— A tisztiorvosok működési területeinek és székhelyeinek megállapítása. A belügyminiszter 112—1941 B M sz. rendeletével Csikvármegye területén a m. kir. tisztiorvosok székhelyéül Csikseredát jelölte ki a m. kir. tisztiorvosok működési területe a következő: 1. Csikszentmártoni járás: Csikszentmárton. 2. Csikseredai járás és Csiksereda megyei város: Csiksereda. 3. Gyergyószentmiklósi járás és Gyergyószentmiklós megyei város: Gyergyószentmiklós. 4. Gyergyótótygyeai járás: Gyergyótótygye. 5. Szépvívi járás: Szépvíz.

— Gyógyászati mesterei avatás. A Szegedi Horvá Miklós tudomány egyetemén február hó 28-án avatták fel as Egyetem legelső gyógyászati-mestereit két székely fiut, Antal Gábori és Kópecsy Tihamért.

— Kinevezés. Dávid Jánosné Banedek Jolánt, a kőszatástügyi miniszter, a ciklomlyai áll. elemi iskolához tanítónőnek kinevezte.

— Ipartestületek szervezése Csikban. A m. kir. iparügyi miniszter 60 000—1940. Ip. M. számú rendeletével Csikmegye területén három ipartestületet szervezett. Ezek: Gyergyószentmiklós és Vidéke, Ditrő és Vidéke, Csiksereda és Vidéke Ipartestülete.

Meghívó.

A Román Fejper R.-T. — románul: Compania Romana de Lemne S. A.

uszölygi (Csikmeze) cég Uszölygben, a társaság irodájában 1941 évi március hó 16-án délelőtt 9 órakor

rendkívüli közgyűlést

tart, melyre a részvényeseket meghívja.

Tárgysorozat:

- 1. Igazgatóság jelentése.
2. Az alapszabályok módosítása a magyar törvényeknek megfelelően, nevezetesen:
a) a társaság nevének „Uszölygi Fejper R. T.”-re való megváltoztatása,
b) a társaság alaptőkéjének 6.000.000.— lejről 200.000 aranypengőre átírása és a részvényeknek ilyenképpeni leltélyesítése,
c) a társaság hirdetőnyelvre vonatkozó rendelkezésének megváltoztatása olyképpen, hogy azok vagy a Budapesti Közlönyben vagy egy Csikszeredában megjelenő lapban teendők jogervényesen közzé.
3. A társaság egész szervezétének a magyar törvényeknek megfelelő átalakítása.
4. Igazgatósági és felügyelőbizottsági tagok lemondása, illetve elmozdítása és új igazgatósági és felügyelőbizottsági tagok választása.
5. Felmentvény megadása azon igazgatósági tagok részére, akiknek megbízása megszűnt.
6. A társaság belépésének kérdése hasonló tárgyú korlátolt felelősségű társaságba.
7. Indítványok.
A közgyűlésen résztvenni kívánó részvényesek kötelesek a részvényüket vagy azok letéti elismervényeiket legkésőbb 1941 március 11-én déli 12 óráig a társaság uszölygi irodahelyiségében letenni. Uszölyge (Csikszentmárton község), Csikmeze, 1941 március 5-én.

Az Igazgatóság.

— Dr. Ábrám Ambrus a tanítóképzőintézet tanárviszsgáló bizottság új elnöke. A vallás- és köznevelési miniszter, az országos tanítóképzőintézet tanárviszsgáló bizottság elnöke Ábrám Ambrus dr. egyetemi nyilvános rendezés tanár, alelnök ké Schilling Gábort nevezte ki az 1940—41. évre. A bizottság tagjaként állatunkra Farkas Béla és Ábrám Ambrus egyetemi tanárok nyertek kinevezést. Ábrám Ambrus dr. Tassad községi, törzsműködés helyi család sarja.

— Kinevezés. A belügyminiszter Csikvármegye törvényhatóságában Jakab Lajos dr. csikjenőfalvi lakost árvaszéki elnöké nevezte ki.

— Ne küldjünk ajánlott leveleket. A felszabadulás óta Csikvármegyből is rendkívül sok levelet küldenek Budapestre különböző ügyekben. Ezeknek a leveleknek nagy részét ajánlva (70 fillér bélyeggel), sőt igen gyakran expressz ajánlva adják fel, ami jelentékeny pénzübe kerül. Egy budapesti miniszteri főtitkárság, lapunk előfizetője, ki nagy tömegekben kapja a leveleket, az uton kéri a csikíi közönséget, hogy mellőssék az ajánlott és expressz leveleket, mert a magyar posta a legmegbízhatóbb intézmény Európában. A közönséges leveleket ép úgy kezelik, mint az ajánlottakat és éppen olyan biztosan kézbesítik, mint az ajánlottakat. A levelekre írják rá hátul a feladó nevét és lakhelyét és tegyenek rá 20 fillért, de ne többet ebben a drága világban. Ennél még olcsóbb és éppen olyan biztos és gyors, a levelező-lap. Még előnyösebb is, mert rövid.

— Pályázati hirdetés. Az államvasutak pályázatot hirdet érettségire és négy középiskolát végzett diákok részére. A felvételek kizárólag csak a visszavontolt részen 1940 augusztus 30-án illetéssel bírt női tanítványok részére, akik érettségire vagy más egyenrangú tanítványt végeztek. A kérelmeket március 15-ig kell beadni. Bővebb felvilágosítás az állomásfőnököknek adnak.

— A Bardócson fele gőz- és kádifürdő február hó 1-től újból van és naponta a közönség részére rendelkezésre áll. Csak hátfal lehet inni erről a vállalkozásról, amely akkor ismét a városnak és életének Saluta ségében volt, hogy éltetőlegesen kezelt a meleg fürdő nélkül állott a város. A Bardócson vállalkozása bőséges szolgáltatást nyújt. Eszerint meg kell beszélni az átvételről, amellyel ezt az egészen modern gőz- és kádifürdőt megépítette és a közönség rendelkezésére bocsátotta. A fürdőnek gőzkamrája, külső nagy kőbasszínja, hideg és meleg zuhanyok, 12 kádifürdője, egy szép nagy tágas pihenője és az egésznek elrendezése együtt, annyira megkapóan létezik, hogy jó! csak arról tudni, hogy váro urak gazdaságban egy ilyen értékkel. Hozzuk, hogy közönségünk értékelje és megbecsülje ezt a gőz- és kádifürdőt, amely mindig nap a leggyorsabb közlekedésben a közönség rendelkezésére.

— Halalozások. Ösv. Szabó Mihályné szül. tetti Agoston Jánosné, 68 éves korában, március hó 2-án meghalt Csikszeredában. Temetése 4-én ment végbe igen nagy részvét mellett.

— Ösv. Bíró Mártonné szül. Antal Anna, 76 éves korában, március hó 5-én elhunyt Madszason. Elhunytat nagy részvéttel gyászolja.

— TÁROGATÓ A CSIKBOLDOGASSZONYI ÓSI TÖBONYBAN. Az időknek megfelelő eleven ültet a csikjenőfalvi és karcsfalvi magyarság érve, hogy az első szabad március nagy ünnepén a kiváltságos ősi törvényből tárogató zengjen. Booskor Domokos, a jeles székely művész és eszméimester tárogatója el a sziklafokon magasló vártemplom börtönyéből „Krasznahorka”-t és a többi esodaszép éneket. Megelőzően d. o. hatalmas menében vonul fel a falvak ifjúsága a Nagyboldogasszony templomba, ahol Erdély András plebános „Te-Deum”-ot intónál és szentmisét mond. Azután a bátya alatt lengő országzászlónál együtt ünnepel a jendőfalvi állam a karcsfalvi római káth. iskola. A beszédet Földes Zoltán, író, íg. tanító mondja. Az ünnepség után felvonul a két falu ifjúsága, élén Orbán Árpád, főleventeoktató, tart. honv. hadnagyral, zenekar kísérettel, tisztelgve lép el az országzászló előtt. Este a két község minden ablaka ki lesz világítva. A kultúrteremben a felnőtt fiatalok — a káth. és állami tanítók vezetésével — alkalmi számokkal lép föl. Azután kivonul a közönség az ősi törvény alá, gyönyörködni a messzeszögű kura notákban. (Székely kürtös.)

— Kereskedők figyelmébe. A m. kir. Kereskedelmi Hivatal ki- rendeltetése felhívja mindazok figyelmét, akiknek a zár alá vett okokra bejelentési kötelezettségük keletkezett, a Budapesti Közlöny 1941 évi 15. számában megjelent m. kir. Iparügyi Minisztérium 2000—1941 sz. rendelkezése. A rendeltetést értesítik, akiknek a zár alá vett valamely okokra vonatkozóan bejelentési kötelezettségük keletkezett, az a kötelezettség fennmarad, tehát a következő hónapokban is bejelentést kell tenni mindaddig, amíg az illető okból készlete van, tekintettel arra, hogy a készlet a megjelölt mennyiséget eléri-e vagy sem. A kiknek pedig a jelen fellelet mellékletében említett és zár alá vett valamely anyagra (cikkek) vonatkozóan keletkezett bejelentési kötelezettségük, bejelentést kell tenni arra a hónapra vonatkozóan is, amelynek utolsó napján készlete első ízben nem éri el a mellékletben meghatározott mennyiséget. Bejelentést a bejelentő lapokon két példányban (előér és pros) kell megtenni. A bejelentő lapokat a m. kir. Kereskedelmi Hivatalnak, Budapest, Széchenyi rakpart 6 IX/3. csoport címére választottékkal elátva olyképp kell beiktudni, hogy a hónap utolsó napján megváró készlet a következő hónap 7. napjának déli 12 órájáig a bejelentő hivatalnál legyen. A bejelentő lapok a m. kir. Kereskedelmi Hivatal ki- rendeltetésénél igényelhetők. A bejelentés elmulasztása a 990—1939 M. E. sz. rendelet 7. §-a alapján büntetést von maga után.

— Huszonegy év a nagykorúság id. je Erdélyben is. A Budapesti Közlöny legközelebbi száma közli a m. kir. miniszter- tervnek a személyi és családi jog egyes rendelkezéseinek a keletmagyarországi és erdélyi ország- részekre való kiterjesztésére irányuló rendelkezését. A rendelet 1941 március hó 15-én lép hatályba. Eszerint azok a jogszabályok, amelyek a nagykorúságra jogra vonatkoznak, kimondják, hogy mindazok akik a fenti rendelet hatálybalépése előtt 24 éves életkorukat még nem érték el, csak a 24 éves életkor elérésükor válnak nagykorúvá. A rendelet a továbbiakban részletesen ismereti az egyes jogszabályokat, amelyek a román jogszabályoktól eltérő rendelkezéseket, így például a házasságkötés alakjáról, a törvényesítettéről és örökbe fogadásáról.

— Intézkedések a magyar-román határátlépésről. A magyar hatóságok nyomtatékosan felhívják az érdekeltek figyelmét, hogy a magyar-román határvonalon Romániából csak akkor jöhetnek át magyar területre, ha érvényes magyar utlevelük, vagy hazatérési igazolványuk van. Külföldiek pedig ugyancsak akkor léphetik át a határt, ha érvényes utlevelüket valamely magyar kül képviselő szabályszerűen látta meg. A jövőben tehát a fent részletezett utazási okmányokon kívül más irat vagy okmány nem jogosíthat beutazásra. Jelen körül máris nem vonatkozik a kisebb határszéli forgalomra.

— A Magyar Katonajáség oszond rnapl száma mel tája a oszond ség fonná lása hatv n éves évfordulójának jelentőségét. Értékes katonapolitikai cikk néldákkal bizonyítja a magyarországi történelmi elhivatottságát. „Hívóinknak a gáton” cím alatt színes riport számol a honvédség átvizelési mentősegítő munkájáról. Néhány apró — népszerűen megírt események és élvezetes társasági németvélőmi jegyzetek, külföldi katonai hírek, időszaki események, emlékeztető a magyar katonai dicsőséges múltára, magyar művelődési naplár, humor, sport- és rejtvényrovat a számos kép, rajz és vázlat teszi színessé a Vitézi Rend Zrínyi Csoportjának gondos szerkesztésében és kiadásában megjelenő immár népszerű katonai hetilapot.

— Pályázatot hirdet a Lélek Szavának márciusi száma, melynek egész tartalma hazafias Versben és prózában egy sorozat költésémet hoz, melyek mind alkalmasak március 15-iki vagy más hazafias ünnepélyek programjába. A pályázatok: 1. Szöveg egy képhez, melyen egy vakonituras márciusi évi kettőtört korona hev r. A turás tetszés egy vak-ndok bujk elő. A szöveg terjedje me tetszés szerint Pályadíj 50 Pengő. 2. A márciusi Lélek Szavának mely közleményét szeretem a egy- jontan és miért? Terjedelmé legalább egy fél nyomtatott oldal, a Lélek Szava nagyságában. Pályadíj 50 Pengő. 3. Hogyan do'goztok fel mi iskolák, kör, vagy egyesület, társaság vagy oszád) a Magyar Vallomást nyilvános ünnepélyen. Fénykép te osztalódó Pályadíj 100 Pengő. Mindenki pályázhat nemre, korra, társadalmi állásra való tekintet nélkül. Részleteket lásd a Lélek Szava márciusi számában. Kapható a templomoknál, az I. B. U. SZV könyvtáránál és helyein, a Tábor papírkereskedésben Budapest, IV. V. uress Pálné-u. 3 és a kiadóhivatalban Budapest XI., Ullászló u. 15. Ára 10 fillér.

— AZ ATILLA folyóirat márciusi számának tartalma: Csizmadia Sándor: Hívom a tavaszt — Baross Eudre dr.: Cserecsenyevirágok hazája. — Pálos Ödön: IV. Béa magyar király — Murgós Kálmán: A bor. — Kujóka Székely Erzsébet: 120 as tempó. — Zimányi Ernő: Leszámolás. — Aczél János dr.: A magyar zene története és fejlődése — Szemerédy Jendő: A pros papucs. — Szász Károly István: Művészeti naplóm — Egyesült élet. Könyvszemle. Versek stb. — Szerkesztőség és kiadóhivatal: Komádi, B. h. m. — Előfizetési díja egy évre 5 Pengő. félévre 3 Pengő. Példányokat és írás és nagyobb várlalstok árusítják.

— Külön engedélyt kell kérni a vásárokon, buszon- kon és piacokon való árusításra. Az illetékes Minisztérium rendelete értelmében a kereskedők és iparosok által vásárokon, piacon és buszon folytatott árusítás hatósági engedélyhez van kötve. Ezt az engedélyt az az elsőfokú iparhatóság adja, amelyik az igazgatóságát kiadta. Az elsőfokú iparhatóságnak az engedély kiadását illető kérelmet elutasító határozata ellen — más jogorvoslat kizárásával — fellezólással lehet élni a másodfokú iparhatósághoz. A fellezólást az elsőfokú iparhatóságnál kell benyújtani. A kiadó engedély hatálya az ország egész területére kiterjed. Az iparhatóság az 1941 évi április hó 1 napjáig előterjesztett kérelmet 1941 évi április hó 30-ig elbírálja. Május hó 1 napjáig külön engedély nélkül is lehet az ipart, (ke- eskedelmet) gyakorolni. Ezen rendelkezés nem vonatkozik azokra, akik az iparigazgatóságok, vásár vagy piacokon bíró állandó jellegű, nyitl árusításra üzlet- nek tekintendő helyiségekben gyakorolják.

— A tavaszi divatrol az első nagy képes beszámolót a Színházi Magazin hozza új számában. Karáczy Katalin előadása a székelypírlől, Bókay János cikke a orosz emberekéről. Operaból 1941 az új szám szenzációs Békni László konferálja a Bálkózi Blokk és Színházi Magazin nagy mutatóját 33 kéddé- re adott válaszból meg tudjuk, ki a jó menyasszony. Szin- darab: Heltal Jendő nagy vizsg: házi sikere, „Egy fillér”. A gazdag tartalmu lap ára gyermekjussággal együtt 60 fillér.

— Edén már a nyolcadik nagynémet tárgyalat, to- vábbá minden, ami e héten esemény és beszéd tárgya volt, a Drókefe e heti számában már benne van. Tréfiák, humoros rajsk serege gondoskodik a megnevetetéséről. — 16 fillért minden jogátartással kapható.

— Köszönetnyilvánítás. Mindazon jóbarátok- nak és tám- rősöknek, kik ösv. Szabó Mihályné szül. Agoston Jánosné elhunytja alkalmából felajánlottak részvétéllel enyitlen igyeketsé- t, szuton mejdunk halála- t köszönettel. A gyászoló család.

IPARI KÖZIGAZGATÁSI TANFOLYAM!!! A csikszeredei Ipartestület 1941 március 17-iki kezdettel ipari közigazgatási tanfolyamot rendez, amelyre felhívjuk az iparosság figyelmét.

— HÁZTULAJDONOSOK! A rendőrhatalóság által előírt, lakok nyilvántartásához szükséges betűsoros könyvek kaphatók a Vákár könyvkereskedésben. A könyv beszerzése minden háztulajdonosra, illetve a tulajdonában levő minden bérhára külön-külön kötelező annak hiánya ellenőrs eseten büntetést von maga után.

Ügyes, értelmes fiut felveszek asztalos tanoncnak. Cím a kiadóhivatalban. 1—2

KALOMTULAJDONOSOK! Száma örlet (mélter), (örlet ere meny) olmu bár- oát elkészíttek és azok lapunk nyomdájában jutányos áron beszeresethők, Csikszeredában.

Horizont gáttert vennék. Cím: Székely Albert, Zsibó, Rákóczi-u. 13.

16 hónapos tenyessziszóivánnyal ellátott piros- terka bika eladó. Vitos Pál Zsögöd, Mikó-ucca 94. 2—3

Használt kerekpár gumit veszek Vákár Lajos, Csikszereada.

Irógep javítás, jákarbantartás HOLLER- nél óskeresztény üzem, a nagytrák mellett. 3—

KÖZBIRTOKOSSÁGOK! Az erdészeti hatóságok által használt új mintájú: Feladási hirdetés, Feladási szerződés és Általános faárverési feltételek nyomtatványai bármily mennyiségben beszeres- hetők a Vákár könyvkereskedésben, Csikszere- dában. — Kivánatra postán is szállíthatók.

Üzlet-áthelyezés! Van szarhegyi értesíteni mélyen tisztelt megrendelőim, hogy üzletemet az Ipartestület székházába helyentem át és szövetraktárral kibővítve továbbra is a legfontosabb és a legtelje- sebb munkával és ok rendelkezésre. Csikszereada, 1941 évi február hó 22-én. Teljes sazelettel: 3—3 BAKSZY KÁROLY, divatszabómester.

Ditró és Szárhegy községek „Borszékai közbirtokossága” Szárhegy. Szám: 15—1941. Árverési hirdetés. A Borszékai Közbirtokosság Szárhegyen, 1941. március hó 22-én d. e. 10 órakor megtartandó nyilvános árverésen eladja, a tulajdonos képező és Borszék-fürdő körül levő, feltakarított és rászóit 1940 évi széltörését. Eladás alá kerül 2715 darab széltörés 2544 35 köbméter köbirtalommal. Kikiáltási ár köbméterenként 22 Pengő. Részletes feltételek a Közbirtokosság iro- dájában a hivatalos órák alatt megtekinthetők. Szárhegy, 1941 március hó 5-én. Igazgatóság.